

Inovacije morajo postati nujnost

V intenzivna in mnogovrstna prizadevanja za uveljavitev inovacijske dejavnosti v združenem delu se vključuje tudi zveza komunistov. CK ZKS sklicuje 14. junija problemsko konferenco o nalogah članov ZK pri krepitevi inovacijske sposobnosti delavcev v združenem delu. Pred sklicem problemske konference je potekala v organizacijah združenega dela, raziskovalnih skupnostih, zborih združenega dela in drugih oblikah organiziranosti, kjer delujejo člani zveze komunistov, široka družbenopolitična aktivnost, ki je s svojo odmevnostjo in zagretostjo razprav potrdila utemeljenost sklica konference.

V občinski organizaciji zveze komunistov Ljubljana Center so v okviru priprav na konferenco posvetili večjo pozornost krepitevi inovacijske sposobnosti delavcev v trgovini; znano je, da ustvarja prav trgovina kar tri četrtine celotnega prihodka v občini in zaposluje dobro tretjino vseh delavcev.

Razprava v preteklem tednu med komunisti Metalke je ovrгла klasično predstavo, da v neindustrijskih sredinah ni možnosti za večje premike v prid bolj ustvarjalnega in kreativnega dela ter s tem povezane inovacijske dejavnosti. Možnosti vidijo predvsem v treh smereh. Prva je vsekakor v vseh prizadevanjih za racionalizacijo in najrazličnejše izboljšave same trgovinske dejavnosti. Druga leži v celi paleti raznovrstnih družbeno-ekonomskih odnosov med trgovino in proizvodnjo, kjer bi morala imeti trgovina aktivnejšo in bolj pomembno vlogo v raziskovanju tržišča in organiziranju proizvodnje novih izdelkov v industrijskih organizacijah združenega dela. Tretje področje vloge trgovine v zvezi z inovativno dejavnostjo pa je povezava s prodajo in afirmacija najrazličnejših inovacij.

Delavci Metalke so na tem področju orali ledino že pred več kot desetimi leti. Uspehe beležijo zlasti pri številnih izboljšavah skladiščne dejavnosti, kjer so na primer le pri skladiščenju proizvodov barvaste metalurgije zmanjšali obseg potrebnih površin za polovico, število delavcev pa za tretjino. Večje uspehe imajo tudi na področju sodelova-

nja z drobnim gospodarstvom, predvsem kar zadeva organiziranje proizvodnje artiklov, ki smo jih doslej uvažali ter prenosa novih izdelkov iz tujih trgov v naše okolje. Na tem področju, ki je v zadnjem času v središču pozornosti, ugotavljajo, da je osrednji problem dokopati se do ustreznega programa dela in izdelati čim boljšo organizacijo tako proizvodnje kot tudi prodaje izdelkov drobnega gospodarstva.

Številne nejasnosti v zvezi z inovativno dejavnostjo vidijo v Metalki v dilemi, ali za to področje organizirati profesionalno strokovno službo ali pa na ustrezen način aktivirati ustvarjalne potencialne vseh zaposlenih delavcev. Izkušnje z organiziranjem področnih tehnoloških služb niso dale najboljših rezultatov, saj so prizadevanje za večje premike v tehnoloških izboljšavah začeli pojmovati kot zgolj službeno dolžnost, ne pa stvar osebne zavzetosti vsakega delavca. Vse preveč nepotrebnih besed izgublamo tudi pri razčiščevanju vsebinskih in terminoloških razlik med koristnim predlogom, inovacijo in izumom.

Ključni problem, ki ovira razvoj inovativne dejavnosti in zavaja prizadevanje na stranpota, je v področju nagrajevanja te dejavnosti. Resda je dajanje koristnih predlogov konec koncev tudi naloga slehernega samoupravljalca in da bi se moralo bolj ali manj ustvarjalno delo vsakega med nami odraziti tudi v našem osebnem dohodku. Vendar pa so konkretne razmere in razvojni antagonizmi

sodobnega časa tisti, ki nas prisiljujejo, da prav z izdelanim sistemom nagrajevanja inovacij najuspešnejše vzpodbujamo večje število inovacij.

Znotraj same trgovinske dejavnosti so inovativna prizadevanja usmerjena predvsem na najrazličnejše racionalizacije v poslovanju, informacijskem sistemu in najrazličnejšim izboljšavam v pretoku blaga. Zanimivo je, koliko truda in prizadevanj vlagajo trgovci, da bi poenostavili posamezne faze trgovinskega postopka, ki ga do skrajnosti komplicirajo nekatera birokratska določila. V Metalki bi lahko na primer močno zmanjšali čisto administrativno režijo, če bi samo poenotili evidenčne številke kupcev, ki so različne na računalnikih na primer SDK, Zavoda za statistiko in Narodne banke. Takih slabosti ne bi bilo, če bi bila inovacijska prizadevanja prisotna tudi pri samem izvoru, to je pri predpisovanju računovodskih ter knjigovodskih postopkov.

Če naj dosežemo večje premike pri razvoju inovacijske dejavnosti, se moramo iz tržišča proizvajalca razviti v tržišče kupcev. Sedanje razmere, ko prodamo vse, kar proizvedemo in ko tudi cena ni rezultat kvalitete blaga ter razmerij med ponudbo in povpraševanjem, ne silijo proizvajalcev k inovativnim prizadevanjem bodisi za zmanjševanje stroškov proizvodnje ali pa razvoj novih izdelkov. Samo zdrava tržna konkurenca nas lahko objektivno prisili h kvalitetnejši proizvodnji, znotraj katere bo tudi inovacijska dejavnost zakon nujnosti.

A. B.

DELO NA DOMU ZA ANGORO

Priložnost za manj razvite kraje

Mnogi ljudje v manj razvitih krajih, kjer ni veliko možnosti za zaslužek, bi si lahko vzeli delo na dom in si tako izboljšali življenje, ne da bi se jim bilo treba voziti daleč v tovarno. Tudi delovnim organizacijam je veliko do takega dela, saj je zanje poceni, ker jim ni treba vlagati denarja v nova delovna mesta. Oboji bi imeli velikansko korist, a kaj, ko na prstih takih želja stojijo predpisi. Ti zahtevajo, da je tisti, ki dela, v delovnem razmerju ali pa je obrtnik. Vmes je prazen prostor. A prav nanj so mislili v Tekstil Angori, kjer bi radi povečali proizvodnjo brez novih naložb.

Zamiselnost je bila preprosta: »Kupili smo nekaj šivalnih strojev, a je dolgo trajalo, preden smo se prebili skozi gozd predpisov in končno postavili te stroje na domove žensk, ki so zdaj začele šivati za nas,« je povedal direktor Marjan Rajner.

Pogodbeno niso smeli zaposliti žensk, pač pa so našli skupni jezik s skupščino občine Trebnje in s tamkajšnjo Kmetijsko zadrugo. Delavke so kmetijske kooperantke, hkrati pa so morale vzeti popoldansko obrt. V občini so obljubili, da jih bodo samo minimalno obdavčili, sicer se jim ne bi splačalo delati. Zadeva je pravzaprav še na

preizkusu, kajti šest žensk dela šele mesec dni in sicer šivajo konfekcijo iz rednega Angorinega programa. Poprej so bile nekaj časa na praksi v Ljubljani in zdaj že šivajo tako, kot je treba. Težave s stroji rešujejo tako, da so v Trebelnem, kjer so ženske doma, našli mehanika iz tako Angori ni potrebno pošiljati delavca iz Ljubljane.

»Tudi za prevoz smo našli ugodno rešitev. Avtobus, ki prevažata delavce s Trebelnega v Litostroj, prevažata tudi blago oziroma izdelke v Angoro,« so povedali v Tekstil Angori, kjer so zadovoljni z delom žensk.

Seveda je to šele v povoju, kajti rešitev s popoldansko obrtjo je le začasna. Predpisi so predpisi in žal jih ni mogoče obiti, če tudi gre na škodo delovne organizacije in ne zadnje tudi ženskam, ki so pripravljene delati na domu. Z novim zakonom o invalidsko-pokojninskem zavarovanju bo zadeva bolj jasna. Upati je, da bo delal v prej omejeno dvojno korist. Treba je dodati, da je delo na domu drugod po svetu zelo uveljavljeno. V Italiji na primer izdelujejo dele za kolesa po hribovskih vaseh, celo v hlevih in nikogar ne briga, kje in kdaj delajo; glavno je, da so deli dobro narejeni. Sestavljalnica koles pa je v dolini. Delajo tudi druge izdelke, ki ne zahtevajo zapletene tehnologije. Tako si ljudje v oddaljenih krajih služijo kruh in ne silijo v dolino. Tudi pri nas bi v marsikateri oddaljenih vasi zavrl odhajanje mladih, če bi bili naši predpisi bolj elastični.

Upajmo, da je Angorin poskus prva pomladna lastovka na tem polju.

A. A.

PRENOVLJENI ŽIVILSKI TRG

Nova drevesa, nove stojnice

Letošnje pomlad so se na osrednji živilski trg spravili delavci in ga začeli prekopavati. Ljudje so bili sprva osupli, kajti padla so tudi drevesa, ki so dajala senco in sploh krasila Vodnikov trg. Potem pa so delavci takoj začeli kopati nove luknje in kmalu zasadijo nova drevesa. Trg tako ne bo gol, le nekaj časa bo treba, da bo drevje pognalo kvišku in se razbohotilo. Stara drevesa so bila bolna, nekatera pa tudi votla; tako vsaj trdijo pristojni.

Poleg nove ozelenitve so na Vodnikovem trgu napeljali nove električne vode za razsvetljavo. Vsak čas bodo stare luči zamenjali z novimi, ki bodo podobne nekdanjim plinskimi, o katerih smo v Dogovorih že pisali. Prav tako dobiva trg novo asfaltno prevleko. Posebnost pri tem je, da so ga na prostoru, kjer prodajajo repo in zelje, posebej utrdili, da ga kislina ne bi razjedla, kar se je doslej dogajalo. Delavci se bodo umaknili s trga proti koncu maja, ko bodo manjkale samo še luči, kajti livarji jih ne morejo izdelati tako hitro.

Pohvalno je, da se je uprava Živilskih trgov lotila tudi stojnic, ki so majave in precej neugledne. Lani so razpisali natečaj za nove stojnice, kakršne naj bi postavili tudi v Nazorjevi in v Čopovi ulici. Društvo oblikovalcev se je lotilo dela in upajmo, da bodo stojnice lične. Seveda pa sedanjih klopi in sončnikov ne bodo zavrgli. Le-ti bodo še naprej pripomogli, da bo naš trg pisan. Po besedah direktorja tozda Živilski trgi je zaželeno, da bi bilo na trgu tudi več tako značilnih in lepih trnovskih vozičkov, a kaj, ko je Trnovčank vse manj.

Na vprašanje, ali ne bi mogla uprava trgov nekaj takih vozičkov tudi sama postaviti, so se izgovorili, da bi zavzeli preveč prostora in jih bojda nimajo kam spravljati. S skladišči so na tesnem, kar je že stara resnica.

Kaj bo s parkirišči? Žal jih bo še manj, ker bodo cesto na

Adamič-Lundrovem nabrežju zaprli in bo namenjena samo za dovoz in za prodajanje na debelo. Tam bodo, torej, imeli svoj prostor tovarnjaki, ki so bili doslej zatrpavali sosednje ulice. Vendar pa jim ponoči ne bodo dovolili, da bi tu ostali, marveč bodo morali sprazniti nabrežje in se preseliti drugam. Kam? Upajmo, da bodo odpeljali na Ježico, kjer je parkirišče urejeno nalašč za tovarnjake.

S tem bodo oškodovani kupci, ki kupujejo na veliko, saj z osebnim avtomobilom ne bo mogoče več blizu. Zaboje bo treba pač prenašati na rokah, kar bo zlasti nerodno v času nakupov ozimnice. Uprava trgov bo zamenjala uvozne rampe in v času dovoza bo tam namestila tudi svoja delavca, da bo red, so rekli.

Tako bo Vodnikov trg dobil novo obleko. Za njim bo prišel na vrsto cvetlični trg s svojim tlakom, ki je sicer znamenit, a že hudo načet, da hoja, zlasti v visokih petah, že ni več priporočljiva. Rečeno je bilo, da bo dobil nov tlak z granitnimi kockami, kar bi bilo razveseljivo, da ne bi okrnili stare podobe tega trga.

O mostu čez Ljubljano, pod katerim bi tekla plinovod, na njem pa bi razširili trgovanje, za zdaj ni besed, čeprav je plinovod že zelo blizu Ljubljane. Lepo bi bilo, ko bi spravili v življenje še to zamisel našega imenitnega arhitekta Plečnika.

ALBINA ADAMIČ

Interesenti za vrtičke v naši občini!

Na območju naše občine res ne moremo organizirati množičnega zakupnega vrtičkarstva. Skupnost ljubljanskih vrtičkarjev je zato organizirala za naše občane, ki bi želeli sami priti do cenene zelenjave ter prijetne rekreacije, posebno pridelovalno vrtičkarsko skupnost »Mostiščarji«. Ta je na koncu bodoče Kardeljeve ceste, tj. južno od ljubljanske južne obvoznice. Tam je na voljo še nekaj vrtičkov. Informacije o tem lahko dobite vsak petek od 15. do 16.30 v Trubarjevi 24 ali pa po telefonu 214-636, dopoldan tudi 310-065, zvečer pa 219-472.